

Finanšu ministrija

Plānotie administratīvā sloga mazināšanas pasākumi ES fondu projektu īstenošanā

4. pielikums Informatīvajam ziņojumam "Informatīvais ziņojums par Finanšu ministrijas pārziņā esošo Eiropas Savienības fondu un ārvalstu finanšu palīdzības aktualitātēm līdz 2024. gada oktobrim"

Izvērtējot normatīvajos aktos noteiktās prasības, kā arī no ministrijām saņemtos priekšlikumus, secināms, ka jau šobrīd ES fondu projektu īstenošanas ietvaros kopumā **nacionāli nav noteikts vairāk un stingrākas prasības un pienākumi, kā to paredz Eiropas Komisijas izstrādātie nosacījumi.**

Turpmāk apkopotie uzlabojumu priekšlikumi vērsti uz: investīciju plūsmas paātrināšanu;
kopējās uzņēmējdarbības vides uzlabojumiem.

Finanšu ministrija

Priekšlikumi plānotajiem uzlabojumiem saistīti ar šādiem jautājumiem:

- 1) nodokļu nomaksas disciplīna;
- 2) paātrināts ierobežotas projektu iesniegumu atlases (turpmāk – IPIA) vērtēšanas laiks;
- 3) efektīvāks vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādes process;
- 4) pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk – PVN) pārbaužu mazināšana projektu īstenošanā;
- 5) pilnveidota automatizēta datu apmaiņa starp iestādēm Atvaseļošanas un noturības mehānisma (turpmāk – Atvaseļošanas fonds) ietvaros;
- 6) riskos balstīta pēcuzraudzība ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā;
- 7) koordinēta Atvaseļošanas fonda plāna ieviešanas virsuzraudzība un būtisko risku pārvaldība.

Finanšu ministrija

Nodokļu nomaksas disciplīna

Pašreiz:

Nodokļu nomaksas kritērija
150 *euro* sliekšnis

- ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanā plānots izmantot nodokļu maksātāju reitinga profilu sistēmu, nodokļu nomaksas padziļinātu pārbaudi neveicot A reitinga īpašniekiem;
- Plānots A reitinga sistēmu izmantot arī projektu pārbažu apjoma plānošanā;

Alternatīvs risinājums - atsevišķos un īpaši pamatotos gadījumos atļaut atbalstu projektu iesniedzējiem, ar nodokļu nomaksas kritērija sliekšni līdz 1000 *euro*

leguvumi:

- lielāka priekšrocība tiem projekta iesniedzējiem, kas nodokļus maksā sistemātiski, nevis tikai uz projekta atbalsta brīdi. Tiek veicināta nodokļu nomaksas disciplīna kopumā.

Risinājums:

ES fondu projektu nodokļu disciplīnas pārbažu ietvaros iedzīvināt nodokļu maksātāju reitinga sistēmu (<https://www.vid.gov.lv/lv/media/21891/download?attachment>).

Turpmākā rīcība:

- Finanšu ministrija (turpmāk – FM) precizēs nodokļu nomaksas kritērija pārbaudes skaidrojumu, lai vērtējumā atbalstītu A reitinga īpašniekus arī parāda konstatēšanas gadījumā;
- Atbildīgās iestādes (turpmāk - AI) un Valsts kanceleja pēc nepieciešamības atsevišķos īpaši pamatotos gadījumos izstrādās grozījumus konkrētos MK noteikumos par specifiskā atbalsta mērķa īstenošanu (turpmāk – SAM MKN), lai piemērotu alternatīvu nodokļu nomaksas sliekšni.

Finanšu ministrija

Paātrināts ierobežotas projektu iesniegumu atlasē vērtēšanas laiks

Vērtēšanas kritēriju vienkāršošana ierobežotu projektu iesniegumu atlasēs (IPIA).

IPIA vērtēšanas ietvaros tiek samazināts kritēriju apjoms, kas elastības un izsekojamības nolūkos tiks nostiprināts MK noteikumos Nr.408 «Kārtība, kādā Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027. gada plānošanas periodā».

leguvums:

Vēl būtiskāk samazināts laiks un resurss IPIA procesā, veicinot investīciju ātrāku ieplūšanu pie mērķa grupas

leguvumi:

- Samazinās «formālu» kritēriju sagatavošana projekta iesniedzējiem IPIA ietvaros, kur faktiski jau plānošanas dokumentu līmenī ir atbalsts investīcijai konkrētajam finansējuma saņēmējam. Samazinās laiks un administratīvais resurss - pēc SAM MKN apstiprināšanas būs iespējams uzreiz uzsākt nolikuma izstrādi, nevirzot projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus apstiprināšanai Uzraudzības komitejā, kas attiecīgi paātrinās atlasu uzsākšanas procesu un sadarbības iestādei pie vērtēšanas, kas attiecīgi paātrina projekta iesnieguma apstiprināšanas kopējo laiku.

Turpmākā rīcība:

- FM izstrādās grozījumus MK 2023. gada 13. jūlija noteikumos Nr.408 «Kārtība, kādā Eiropas Savienības fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2021.–2027. gada plānošanas periodā», lai horizontāli nostiprinātu minēto pieeju

Finanšu ministrija

Efektīvāks vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādes process

Vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādes procesa efektivizēšana

Prioritizēt izstrādē esošās un plānotās vienkāršoto izmaksu metodikas

FM kā Vadošā iestāde (VI) ir organizējusi individuālas tikšanās ar atbildīgajām iestādēm (AI) par metodiku izstrādes procesa optimizēšanu, tai skaitā, vienojoties par iespējamajiem risinājumiem, kas sekmētu ātrāku investīciju virzību

Nacionālā vienkāršošanas darba grupa

4x gadā

Konsultācijas

VI turpina atbalsta sniegšanu ministrijām metodiku izstrādes procesā

Saskaņā ar EK sniegto informāciju, pasākumos, kuros ir augsta vienkāršoto izmaksu izmantošanas proporcija, administratīvais slogs projektu īstenošanā samazinās līdz pat 70%. Ieguvumi:

1. būtiski samazināts iesniedzamo un izskatāmo dokumentu skaits
2. mazāks kļūdu risks
3. ātrāka maksājumu izskatīšana no CFLA

AI tika aicinātas uz tikšanos, lai kopīgi pārrunātu un izvērtētu vienkāršoto metodiku izstrādes iespējas AI pārziņā esošo specifisko atbalsta mērķu pasākumos ES fondu 2021.-2027. gada plānošanas periodā, ar nolūku noteikt prioritātes vienkāršoto izmaksu metodiku izstrādē specifisko atbalsta mērķu pasākumos, kā arī kopīgi vienotos par citiem alternatīviem risinājuma variantiem.

Finanšu ministrija

PVN pārbažu mazināšana projektu īstenošanā

CFLA apkopotie dati liecina, ka PVN pārbaudēs, kas veiktas projektiem, kuru kopējās izmaksas ir zem 5 milj. *euro*, kļūdu līmenis ir zems (0,03% gadījumos) un konstatētās kļūdas ir nebūtiskas.

Balstoties uz risku novērtējumu plānots neveikt PVN pārbaudes projektos ar izmaksām zem 5 milj. *euro*.

Ieguvumi:

- a) Finansējuma saņēmējam nav nepieciešams gatavot pārskatus projektiem, kuriem izmaksas ir zem 5 milj. *euro*.
- b) Sadarbības iestādei samazinās slogs uz pārbažu apjomu.
- c) Finansējuma saņēmēji ātrāk saņems attiecināmo finansējumu

Turpmākā rīcība:

- FM izstrādās grozījumus Ministru kabineta 2023. gada 21. marta noteikumos Nr. 135 “Eiropas Savienības fondu projektu pārbažu veikšanas kārtība 2021.–2027. gada plānošanas periodā”

Finanšu ministrija

Pilnveidota automatizēta datu apmaiņa starp iestādēm Atveseļošanas fonda ietvaros – *paātrināta projektu iesniegumu izvērtēšana umbrella atbalsta shēmās*

- FM, VID, Altum, EM sadarbības ietvaros **panākta konceptuāla vienošanās ar VID par automatizēto datu apmaiņas nodrošināšanu** Altum kā ES fondu atbalsta sniedzējam.
- Turpmākā datu automatizācijas procesa virzība VID un Altum starpā atkarīga no Ekonomikas ministrijas un Altum faktiskajām darbībām, nodrošinot šīs sasaistes praktisko īstenošanu.

leguvumi:

Finansējuma saņēmējam (Altum)

- iespēja operatīvāk pārbaudīt gala labuma guvēju atbilstību (ietaupījums gan laikā, gan resursos);
- Nav nepieciešams uzziņu par informācijas pieprasījumu (ietaupījums gan laikā, gan resursos).

Gala labuma guvējam

- iespēja ātrāk saņemt finanšu atbalstu

Turpmākā rīcība:

- FM arī turpmāk ir gatava iesaistīties, lai kopīgi ir nozaru ministrijām veicinātu iespējami plašākas automatizēto datu apmaiņu pārbaudes.

Finanšu ministrija

Riskos balstīta pēcuzraudzība ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā (I)

Pēcuzraudzības pārskatu sniegšanas prasību un pārbažu pēc noslēguma maksājuma veikšanas apjomu samazināšana - samazināts administratīvais slogs finansējuma saņēmējiem

- **Mazāk iesniedzamo dokumentu un pašdeklarēšanās princips** - samazinātas prasības (pēcuzraudzības pārskatu finansējuma saņēmējs iesniedz vienu reizi pēc-uzraudzības perioda noslēgumā vai gadījumā, ja projekta ilgtspējā konstatēti riski, būtiskas pārmaiņas)
- **Samazināts pārbažu apjoms pēc noslēgumā maksājuma veikšanas** – plāno vienu pārbaudi projekta īstenošanas vietā pēc-uzraudzības perioda laikā pēc nejaušas izlases augsta riska projektos

leguvumi:

Finansējuma saņēmējam

- Samazinās iesniedzamo dokumentu apjoms
- Pārbaudes netiks veiktas zema un vidēja riska projektiem, augsta riska projektiem pēc nejaušas izlases

Turpmākā rīcība:

- FM izstrādās grozījumus MK 2015. gada 10. decembra noteikumos Nr. 77 “Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbažu veikšanas kārtība 2014.–2020.gada plānošanas periodā”

Finanšu ministrija

Riskos balstīta pēcuzraudzība ES fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā (II) – Komercedarbības atbalsta prasību pārbaude projekta dzīves cikla laikā

Plašāka pašdeklarēšanās principa piemērošana

- **Pašdeklarēšanās princips** - piemērots papildinošas saimnieciskās darbības uzraudzībā. Attiecināms tikai uz pārbaudēm **valsts un pašvaldību iestādēm**, kontroļu biežumu un apjomu nosakot atbildīgo iestāžu izstrādātajā papildinošas saimnieciskās darbības (PSD) metodikā, izvērtējot riskus SAM līmenī. Pašdeklarēšanās principa ieviešanā būs nepieciešami grozījumi attiecīgajos juridiskajos dokumentos.

leguvumi:

Finansējuma saņēmējam

- Samazinās iesniedzamo dokumentu apjoms, tādējādi optimizējot patērēto administratīvo resursu.
- Pārbaudes tiks veiktas samazinātā apjomā atbilstoši AI definētajai kārtībai papildinošas saimnieciskās darbības metodikā.

Turpmākā rīcība:

- Tiks rosināts grozīt PSD metodikas par konkrēto SAM pasākumu, kā arī atbildīgās iestādes izvērtēs nepieciešamību veikt grozījumus attiecīgajos SAM MK noteikumos

Finanšu ministrija

Koordinēta Atveseļošanas fonda plāna ieviešanas virsuzraudzība un būtisko risku pārvaldība

Lai nodrošinātu Atveseļošanas fonda mērķi un rādītāju progresa uzraudzību, FM kā Atveseļošanas fonda plāna koordinators reizi ceturksnī organizēs jaunu regulāru un vienotu forumu – Atveseļošanas fonda progresa sanāksmes ar visām Atveseļošanas fonda nozaru ministrijām un Valsts kanceleju, lai vienotos par nepieciešamajiem uzlabojumiem

leguvumi:

- Operatīvāka informācijas aprite;
- iespēja izdiskutēt neskaidros jautājumus un izaicinājumus;
- Uzlabota Atveseļošanas fonda ieviešanas risku pārvaldība, preventīvi apzinot un koordinēti vadot būtiskos riskus
- Vienādota kopējā investīciju īstenošanas prakse
- iespēja piesaistīt ekspertus uz konkrētiem jautājumiem arī no citiem FM sektoriem

Turpmākā rīcība:

- FM jau tuvākajā laikā aicinās nozares ministrijas uz klātienes tikšanos par viņu pieteiktajiem jautājumiem un problēmjaudājumiem

Finanšu ministrija

Atgriezeniskā saite ar ES fondu finansējuma saņēmējiem

Lai nodrošinātu atgriezenisko saiti starp valsts pārvaldi un ES fondu finansējuma saņēmējiem - FM tiks izveidota vienota e-pasta adrese, kurā būs iespējams iesūtīt pozitīvos pieredzes stāstus par īstenotajiem ES fondu projektiem, tādējādi apkopojot un praksē veicinot iespējami vairāk tā saucamos LABĀS PRAKSES PIEMĒRUS.

leguvumi:

- ES fondu finansējuma saņēmējiem iespēja dalīties ar savu pieredzi, kas var motivēt un noderēt citiem

Turpmākā rīcība:

- FM izveidos e-pasta adresi;
- Informācija par jauno e-pasta adresi tiks izplatīta sabiedrībā, kā arī ar tajā iegūto informāciju FM dalīsies ar citām fondu pārvaldībā iesaistītajām institūcijām.

Finanšu ministrija

2024.gada 15.maijā notikusi sanāksme ar ES fondu atbildīgajām iestādēm (ministrijām) par FM, ES fondu sadarbības iestādes (CFLA) un ES fondu atbildīgo iestāžu (ministriju) sniegtajiem priekšlikumiem uzlabojumiem, izrietoši veiktajiem secinājumiem un plānotajām izmaiņām administratīvā sloga mazināšanai un procesu efektīvizēšanai.

2024.gada 23.maija sanāksmē par plānotajām izmaiņām informēti sociālie un sadarbības partneri: LTRK, LBAS, LLPA, LPS, un 24.maija sanāksmē informēta LDDK.

Sanāksmēs izdiskutēti arī neskaidrie jautājumi, un kopumā atbalstīta uzlabojumu priekšlikumu tālāka virzība.

Finanšu ministrs

A. Ašeradens

A. Rudzīte 25435948

ance.rudzite@fm.gov.lv